

РЕШЕНИЕ

№ 6908

гр. София, 16.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 47 СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и седми февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: МАРИЯ В. БОГДАНОВА
НОНЧЕВА

при участието на секретаря ВЕНЕТА К. ВАСИЛЕВА
като разглежда докладваното от МАРИЯ В. БОГДАНОВА НОНЧЕВА
Гражданско дело № 20231110112284 по описа за 2023 година
за да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 235 и сл. ГПК.

Образувано е по искова молба, подадена от А. С. И. срещу Д. Н. В., И. Т. В. и С. Н. В.. Предявени са частични иски за осъждане на ответниците да заплатят на ищеца сумите от по 10000,00 лева, представляващи вземания по договор за поръчка.

В исковата молба се твърди, че ищецът, в качеството си на процесуален представител /адвокат/, сключил договори за правна помощ и защита с Д. В. и И. В. на 28.08.2019 г., а със С. В. - на 29.08.2019 г. Договорите имали за предмет процесуално представителство по гр. д. № 8428/2018 г. по описа на СГС по повод ПТП от 11.07.2016 г., със срок до получаване на обезщетение за неимуществени вреди от ответниците. Уговореното адвокатско възнаграждение в полза на ищеца било в размер на 30 % от присъденото на ответниците обезщетение, платими при неговото получаване, като се дължала и законна лихва. Тъй като дължащото обезщетение застрахователно дружество (** "****" АД) изпаднало в несъстоятелност, гр. д. № 8428/2018 г. по описа на СГС било спряно. Ищецът подал от името на ответниците молба за възобновяване на делото, както и „Формуляр за предявяване на вземането“, без който ответниците нямало да получат обезщетение. На по-късен етап делото било възобновено и на всеки от ответниците било присъдено обезщетение в размер на 150000,00 лева, ведно със законната лихва за забава. През м. февруари 2023 г. от ** обезпечителен фонд, който се явявал задължено лице поради изпадането в несъстоятелност на ** „****“, били заплатени претендираните от ответниците обезщетения. Ищецът твърди, че с изплащането на обезщетенията дължимото му се адвокатството възнаграждение станало изискуемо, но не било заплатено от страна на ответниците, поради което моли

предявените срещу тях искове да бъдат уважени, както и да му бъдат присъдени сторените по делото разноси.

Исковата молба и приложенията към нея са изпратени на ответниците, като в срока по чл. 131 ГПК е постъпил отговор, с който Д. Н. В., И. Т. В. и С. Н. В. оспорват предявените искове като неоснователни. Твърдят, че процесните договори за правна помощ и защита били нищожни поради противоречие със закона и накърняване на добрите нрави. Ответниците поддържат, че адвокатското възнаграждение било многократно завишено и размерът му не отговарял на договорената и изпълнена работа, а също така водел и до неоснователно обогатяване на ищеца. Според твърденията на ответниците, договорите за правна защита и помощ не били изпълнени, поради липса на активно процесуално поведение от страна на ищеца и наличие на такова от друг адвокат. С нотариално заверени декларации за оттегляне на пълномощно, на основание чл. 38, ал. 2 ЗЗД и чл. 35 ГПК, и съобщения за прекратяване на договор за правна защита, ответниците оттеглили пълномощията си от ищеца. Документите за оттегляне на пълномощията били представени по гр. д. № 8428/2018 г. по описа на СГС в провело се съдебно заседание на 10.12.2020 г. В условията на евентуалност ответниците сочат, че било осъществено частично изпълнение на договора за поръчка от страна на ищеца, но адвокатското възнаграждение, дължимо за извършеното от него, не отговаряло на претендираното такова. Въз основа на изложените аргументи е отправено искане за отхвърляне в цялост на исковите претенции и за присъждане на сторените разноси по делото.

Софийски районен съд, като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено от фактическа и правна страна следното:

Предмет на делото са субективно кумулативно съединени осъдителни искове с правно основание чл. 286 ЗЗД, вр. чл. 36, ал. 2 ЗАдв. за осъждане на всеки от ответниците да заплати на ищеца сумата от по 10000,00 лева, представляваща част от неизплатено адвокатско възнаграждение в общ размер от по 45000,00 лева (от всеки един от ответниците), дължимо по договор за правна помощ и защита по гр. д. № 8428/2018 г. по описа на СГС, ведно със законната лихва от датата на подаване на исковата молба до окончателното изплащане.

За основателността на предявените искове в тежест на ищеца е да докаже: наличието на валидно възникнали договорни правоотношения между страните с предмет процесуално представителство, правна защита и съдействие по гр. д. № 8428/2018 г. по описа на СГС; изпълнение на задълженията си на довереник (адвокат) по процесните договори; наличието на уговорка между страните за заплащане на възнаграждение, неговия размер и настъпването на изискуемостта му. От друга страна, ответниците следва да установят наличието на заявените от тях основания за нищожност на процесните договори, както и надлежното им прекратяване. На основание чл. 154, ал. 1 ГПК всяка от страните е длъжна да докаже фактите, на които основава своите искания и възражения.

По делото са представени 3 броя договори за правна защита и съдействие, сключени между ищеца, в качеството му на адвокат – довереник, и всеки един от ответниците като доверители, а именно – на 28.08.2019 г. с Д. В. и И. В. (л. 8 и л. 12) и на 29.08.2019 г. със С. В.. Видно от съдържанието им, същите имат за предмет оказване на правна защита и съдействие, изразяващи се в осъществяване на представителство по

повод ПТП, състояло се на 11.07.2016 г. до получаване на окончателно обезщетение, в това число и процесуално представителство по гр. д. № 8428/2018 г. по описа на СГС. Уговорени са идентични възнаграждения по трите договора в размер на 30 %, платими при получаване на обезщетението, които се дължат върху цялото обезщетение и лихвата. С протоколно определение от 27.02.2024 г. съдът е отделил като безспорно между страните и ненуждаещо се от доказване обстоятелството, че процесните обезщетения за причинените неимуществени вреди от ПТП са изплатени на тримата ответници. За това свидетелстват и приложените по делото три броя платежни нареждания от 02.02.2023 г. (л. 111 - 113).

Спорни по делото се явяват следните въпроси: 1/ дали страните валидно са сключили процесните договори за правна защита и съдействие, или същите са нищожни поради противоречие със закона и накърняване на добрите нрави; 2/ ако договорите са действителни – дали уговорените възнаграждения са дължими в пълния им размер или подлежат на редуциране до този на реално положения от адвоката труд в защита на легитимния интерес на доверителите.

Договорът за правна защита и съдействие между адвокат и клиент е по същината си договор за поръчка по смисъла на чл. 280 ЗЗД, но със спецификите, произтичащи от неговия предмет и специалната уредба в Закона за адвокатурата. Съгласно разпоредбата на чл. 36, ал. 4 ЗАдв., допустимо е уговарянето на възнаграждение като процент върху определен интерес с оглед изхода на делото, стига спорът, предполагащ адвокатско съдействие, да има парична оценка, какъвто е настоящият случай. За валидността на договора няма самостоятелно значение обстоятелството, че уговореният резултат е окончателното определяне на обезщетение за неимуществени вреди (вземането е парично), както и това, че уговореният процент на адвокатското възнаграждение е 30 % от обезщетението. Те ра**риват основните елементи на договора, но тяхното значение в установяване на порока по възражението за нищожност по чл. 26, ал. 1, пр. 3 ЗЗД следва да се изследва след установяване на останалите характеристики на договора и при комплексна преценка на обстоятелствата, които съпътстват неговото сключване (в този смисъл – Решение № 74 от 17.07.2023 г. по гр. д. № 3831/2022 г. на ВКС, IV г. о.).

В конкретния случай процесните договори са сключени в отдалечен от настъпването на застрахователното събитие момент – на 28.08.2019 г. и на 29.09.2019 г., или три години след датата на ПТП – 11.07.2016 г. Постигането на уговорките относно оказването на правна защита и съдействие от страна на адв. А. И. не е било непосредствено след настъпването на трагичното събитие. В този смисъл не може да се приеме, че същият се е възползвал от тежкото емоционално състояние на шок от сполетялата ответниците внезапна смърт на техния близък, което поведение на ищеца би довело до накърняване на добрите нрави при сключването на договорите. Не е спорно между страните, че преди възлагането на процесуалното представителство на ответниците по гр. д. № 8248/2018 г. по описа на СГС на адв. И., същите са били представлявани от друг довереник – адв. П. Д.. Същевременно, не се установява по несъмнен начин дали адв. И. е предложил помощта си на ответниците или самите те са го потърсили за съдействие по вече образуваното и висящо дело за неимуществени вреди. Разпитаната в хода на делото свидетелка за установяване на обстоятелствата, касаещи изпълнението на договорите – Е*** В., съпруга на ответника Д. В., също не излага категорична информация в тази връ**а.

От друга страна, в случая не е налице и нееквивалентност на престациите, доколкото задълженията на довереника не се изчерпват само с процесуално

представителство по гр. д. № 8428/2018 г. по описа на СГС, образувано във връзка с претенцията за заплащане на обезщетения за претърпените неимуществени вреди. В предмета на договора изрично е посочено осъществяване на представителство по повод ПТП, състояло се на 11.07.2016 г., което, с оглед фактическите обстоятелства по делото, не се ограничава единствено до процесуално представителство по дело за присъждане на обезщетения, а е относимо и към представителството пред съда по несъстоятелността на застрахователното дружество. Още повече, че правната защита и съдействие от страна на адв. И. са били уговорени за период до получаване на окончателно обезщетение. От значение е възприетото в съдебната практика становище, че добрите нрави са неписани общовалидни морални норми, които съществуват като общи принципи или произтичат от тях и са критерии за оценка на сделките. Съгласно чл. 9 ЗЗД, страните имат свобода на договарянето, която се рамкира от приложимите към правоотношението законови разпоредби и от добрите нрави. В същото време понятието „добри нрави“ предполага известна еквивалентност на насрещните престации и при тяхното явно несъответствие се прави извод за нарушение, водещо до нищожност на сделката. Тази неравностойност, обаче, би следвало да е такава, че практически да е сведена до липса на престация (в този смисъл - Решение № 24 от 9.02.2016 г. на ВКС по гр. д. № 2419/2015 г., III г. о., ГК, постановено по реда на чл. 290 ГПК), каквато в разглеждания казус не е налице.

Изложеното налага извод за валидно сключване на договорите, доколкото възможността за уговаряне на адвокатското възнаграждение в процентно съотношение съобразно постигнатия краен паричен изход на делото е изрично предвидена в закона, а от констатираните обстоятелства, касаещи сключването на процесните договори, не се установява накърняване на добрите нрави. Поради това следва да се отговори на въпроса изпълнил ли е довереникът поетите с договорите за поръчка свои задължения, респективно – дължи ли му се претендираното адвокатско възнаграждение в цялост с оглед възраженията на ответниците, заявени с отговора на исковата молба.

От приложеното за послужване в настоящото производство гр. д. № 8428/2018 г. по описа на СГС, ГО, I-21 състав, се установява, че същото е образувано по искова молба, вх. № 87569/25.06.2018 г., подадена от И. В., С. В. и Д. В. чрез адв. П. Д., с която са предявени три иска с правно основание чл. 226, ал. 1 КЗ (отм.), вр. § 22 ПЗР на КЗ срещу ** „***“, клон ***, за осъждане на ответника в качеството на застраховател по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на причинилия ПТП автомобил, да заплати на ищите обезщетения за неимуществени вреди в размер на сумите от по 150000 лв. С Определение № 20474/02.10.2018 г. производството по гр. д. № 8428/2018 г. по описа на СГС, I-21 състав, е спряно на основание чл. 227, ал. 1, т. 7 ГПК, поради назначаването на предварителен ликвидатор на ** „***“ (л. 59 от гр.д. № 8428/2018 г. по описа на СГС, I-21 състав). С молба с вх. № 111245 от 11.09.2019 г., депозирана от ищите в производството чрез адв. А. И., последният представя пълномощни и декларации за оттегляне на пълномощията на предишния процесуален представител – адв. П. Д. (л. 65 - 71). В изпълнение на дадените от съда указания, с молба от 11.10.2019 г. ищите, чрез адв. И., са уведомили съда за предявяване на вземанията им в производството по несъстоятелност на застрахователното дружество. В тази връзка са приложени и 3 броя формуляри – от 28.08.2019 г. (на Д. В.) и от 29.08.2019 г. (на И. В. и С. В.), депозирани чрез адв. И. (л. 74 - 98). С Определение № 263260/27.10.2020 г. производството по гр. д. № 8428/2018 г. по описа на СГС, I-21 състав, е възобновено (л. 101 - 103). В първото по делото о. с. з., проведено на 10.12.2020 г., адв. П. Д., в качеството на процесуален представител на ищите,

представя нотариално заверени пълномощни от 10.11.2020 г. (на И. В. и С. В.) и от 11.10.2020 г. (на Д. В.), по силата на които е определен обемът на представителната му власт, както и нотариално заверени декларации от същите дати за оттегляне на дадените пълномощия на адв. А. И. (л.120 -128). Съдът констатира, че на посочените дати – 10.11.2020 г. и 11.11.2020 г., са изготвени още и нотариално заверени съобщения за прекратяване на договорите за правна помощ и съдействие и оттегляне на пълномощията, депозирани поотделно от всяка една от страните – И. В., С. В. и Д. В., до адв. А. И. (л. 63, л. 71 и л.79 от гр. д. № 12284/2023 г. на СРС), за които няма данни кога и дали са връчени на адресата.

Извън обсъдените писмени формуляри, свидетелстващи за предявените вземания на ишците в производството по несъстоятелност на застрахователното дружество, по делото няма други ангажирани доказателства за изпълнение на задълженията на ищеца в качеството му на довереник по процесните договори – обстоятелство, за установяването на което доказателствената тежест се носи от ищеца, както изрично е указано от съда с доклада по делото. Същевременно, от показанията на разпитаната като свидетел Е*** Д.а се установява, че адв. И. дал голяма заявка на семейството, че до няколко месеца можел да даде ход на делото. След изготвянето на пълномощните в негова полза, обаче, същият не се обаждал с информация относно развитието на производството – какво се случвало, какво следвало да направят страните. Макар свидетелят да е лице от очертания в разпоредбата на чл. 172 ГПК кръг, на показанията □ следва да бъде дадена вяра, доколкото същата е пряк наблюдател на развилите се процесни събития и в този смисъл е възприела непосредствено обстоятелствата, които възпроизвежда пред съда, като следва да се отчете и липсата на ангажирани доказателства в обратния смисъл.

Упражняването на адвокатската професия, съгласно определението в чл. 2 ЗАдв., е дейност за правно съдействие и защита на свободите, правата и законните интереси на физическите и юридическите лица. Съгласно чл. 24 ЗАдв., тя включва устни и писмени консултации и становища по правни въпроси, изготвяне на книжа - молби, тѣжби, заявления, жалби и др., свързани с възложената от клиента работа, представителство на доверителите и подзащитните пред органите на съдебната власт, пред физически и юридически лица срещу уговорено между адвоката и клиента възнаграждение (чл. 36 ЗАдв.). Изложените основни характеристики на адвокатската дейност дават основание договорните отношения между адвоката и клиента да се определят като най-близи и сходни на договора за поръчка. Характерът на договора за адвокатска услуга почива на принципа на доверието. То се съдържа основно в комуникацията в хода на изпълнение на задълженията на адвоката по договора и може да бъде установено с изявленията на страните по делото (така – Решение № 495 от 25.06.2010 г. по гр. д. № 1669/2009 г., на ВКС, ГК, III ГО).

Доколкото договорът за правна защита и съдействие представлява разновидност на договора за поръчка, извършеното от доверителя оттегляне на пълномощията на адвоката има правния ефект на отказ от поръчката, водещ до едностранно прекратяване на договора, съгласно разпоредбата на чл. 287, пр. 1 ЗЗД. Приложимият в случая по делото Закон за адвокатурата съдържа специална уредба на последиците от отказа от поръчка в чл. 36, ал. 1 и чл. 26, ал. 1 и ал. 2 ЗА. С оглед особеностите на договора за правна защита и съдействие между довереника и неговия адвокат, възнаграждение на адвоката се дължи винаги (чл. 36, ал. 1 ЗАдв.). Клиентът може по всяко време да оттегли пълномощията (чл. 26, ал. 1 ЗАдв.), като при неоснователно оттегляне адвокатът има право на възнаграждението в пълен размер (чл. 26, ал. 2,

предл. първо), а при основателно оттегляне се дължи възнаграждение само за положения труд (чл. 26, ал. 2, предл. второ). В този смисъл е и съдебната практика, изразена в Решение № 74 от 19.07.2012 г. на ВКС по гр. д. № 1495/2010 г., IV г. о., ГК и Определение № 46 от 18.01.2019 г. на ВКС по гр. д. № 2550/2018 г., III г. о., ГК.

От обсъдените гласни доказателствени средства се установява липса на комуникация в специфичната връща между клиент и адвокат – обстоятелство, което само по себе си е основание пълномощията да бъдат оттеглени. По тези съображения, съдът приема, че оттеглянето на пълномощията е основателно, което обуславя дължимост на адвокатското възнаграждение само за положения труд.

Предвид изложеното, предявените исковете се явяват установени по своето основание, като съдът дължи определяне на техния размер в съответствие с нормата на чл. 26, ал. 2 ЗАдв. и чл. 162 ГПК. За целта настоящият състав съобразява обстоятелството, че адв. И. е бил процесуален представител на ответниците в производството по гр. д. № 8248/2022 г., считано от сключването на процесните договори – на 28.08.2019 г. и на 29.08.2019 г., за период от близо 1 година и 4 месеца /до момента на депозиране пред съда на декларациите за оттегляне на неговите пълномощия в о. с. з. на 10.12.2020 г./. През преобладаващата част от този период производството е било спряно /възобновено е на 27.10.2020 г./, като единственото предприето от страна на адв. И. процесуално действие за това време е представянето на молба на 11.09.2019 г. в изпълнение на дадени от съда указания, към която са приложени изготвените формуляри за предявяване на вземанията на доверителите му – последните също депозирани чрез адвоката пред съда по несъстоятелността на застрахователното дружество. Именно за предоставянето на тази адвокатска услуга следва да бъде заплатено възнаграждение на адв. И., тъй като същата е обхваната от предмета на сключените процесни договори – касае осъществяването на представителство по повод ПТП, състояло се на 11.07.2016 г. При остойностяване на положения труд съдът съобразява приложимата редакция на Наредба № 1 от 9.07.2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения /ДВ бр. 7 от 22.01.2019 г./ към датата на извършване на действията. На основание чл. 7, ал. 3, изр. 2, вр. чл. 7, ал. 2, т. 5 от Наредбата за изготвяне на молба за предявяване на вземане в производство по несъстоятелност (каквито по същество представляват приложените по делото формуляри), без процесуално представителство (доколкото нито се твърди, нито има данни да е осъществено такова в производството по несъстоятелност), възнаграждението е в размер 1/2 от предвиденото по ал. 2, но не по-малко от 400 лв. Съобразявайки интереса на ответниците до размера на сумите от по 150000 лв., възнаграждението по Наредбата е в размер на по 2265 лв.

В тази връща съдът съобразява факта, че посредством изпълнението на абсолютно еднотипни правни (включително технически) действия, изразяващи се в попълване на идентичен писмен формуляр, единствено отличаващ се с личните данни на пострадалите лица, адвокатът е уговорил три отделни възнаграждения, които претендира в настоящото производство. Поради това, присъждането на адвокатско възнаграждение в размер, надвишаващ минимално предвидения по Наредбата, би довело до неоснователно обогатяване на адвоката за сметка на доверителите, с оглед обема на извършената от него работа.

Предвид изложеното, доколкото на адвоката се дължи възнаграждение за реално положения труд по процесните договори за правна защита и съдействие от 28.08.2019 г. и 29.08.2019 г., предявените частични искове се явяват основателни до размера на сумите от по 2265,00 лева всеки, в която част следва да бъдат уважени, а за

разликата до пълните претендирани размери от по 10000 лева – да се отхвърлят като неоснователни.

По разноските:

Предвид изхода на спора, право на разноски имат и двете страни по делото, на основание чл. 78, ал. 1 и ал. 3 ГПК. В полза на ищеца следва да се присъдят такива в общ размер от 271,80 лева, съобразно уважената част от предявените искове, за платена държавна такса. Същият е защитаван от адв. М. М., който е осъществявал безплатна правна помощ по делото. Последният претендира възнаграждение по реда на чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 3 ЗА. Същото, определено по реда на чл. 2, ал. 7, вр. чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба №1/2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения и при съобразяване на уважената част от исковете, е в общ размер на 2887,89 лева (3 x 962,63 лева), която на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, вр. чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 3 ЗА следва да бъде присъдена на адвоката.

В полза на ответниците следва да бъдат присъдени разноски съобразно отхвърлената част от исковете в общ размер на 3480,75 лева (3 x 1160,25 лева) за заплатени адвокатски възнаграждения на основание договор за правна защита и съдействие от 06.12.2023 г. и разписка от 08.12.2023 г. за получаване на дължимите суми (л. 116 – 117 от делото).

По изложените съображения, Софийски районен съд, Първо гражданско отделение, 47-ми състав,

РЕШИ:

ОСЪЖДА Д. Н. В., ЕГН: ***, И. Т. В., ЕГН: *****, и С. Н. В., ЕГН: *****, да заплатят на А. С. И., ЕГН: *****, на основание чл. 286 ЗЗД, вр. чл. 36, ал. 2 ЗАдв., сумата от по 2265,00 лева всеки, представляваща неизплатено адвокатско възнаграждение, дължимо по договори за правна помощ и защита по гр. д. № 8428/2018 г. по описа на СГС, ведно със законната лихва за периода от 08.03.2023 г. до окончателното изплащане, като **ОТХВЪРЛЯ предявените частични искове** с правно основание чл. 286 ЗЗД, вр. чл. 36, ал. 2 ЗАдв. **за разликата над уважените части** от по 2265,00 до пълните предявени размери от по 10000,00 лева, представляващи част от претендираното от ищеца адвокатско възнаграждение в общ размер на по 45000,00 лева от всеки ответник, **като неоснователни.****

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, **Д. Н. В., ЕГН: *****, И. Т. В., ЕГН: *****, и С. Н. В., ЕГН: *****, да заплатят на А. С. И., ЕГН: *****, сумата от 271,80 лева**, представляваща сторени от ищеца разноски в хода на исковото производство, съобразно уважената част от исковете.

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, вр. чл. 38, ал. 2, вр. ал. 1, т. 3 ЗАдв., **Д. Н. В.**, ЕГН: *****, **И. Т. В.**, ЕГН: *****, и **С. Н. В.**, ЕГН: *****, да заплатят на **адв. М. М. – САК**, със съдебен адрес: гр. ****, сумата от **2887,89 лева**, представляваща адвокатско възнаграждение за безплатно оказана правна защита и съдействие, съобразно уважената част от исковете.

-

ОСЪЖДА, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК, **А. С. И.**, ЕГН: *****, да заплати на **Д. Н. В.**, ЕГН: *****, **И. Т. В.**, ЕГН: *****, и **С. Н. В.**, ЕГН: *****, сумата от **3480,75 лева**, представляваща сторени от ответниците разноси в хода на исковото производство, съобразно отхвърлената част от исковете.

Решението подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Препис от решението да се връчи на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____